

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
Felelős szerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.”

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Sic fata volunt...

A Kún-kollegium új épületének sorsa megpecsételődött.

A ref. egyházkerület felhatalmazása folytán, helyi és egyetemes érdekek biztosításával a ref. Igazgató-tanács eladta a román államnak.

Magyar kézből megint kihullott egy pótolhatatlan érték. Megint csak sirunk megint csak temetünk.

Majdnem két évtizeddel ezelőtt született s becézgetett szemefénye, büszkesége volt egész Hunyadvármegye magyarságának.

Ugy állott a város közepén, mint egy erős vár, mely védi a tudományt, ápolja a szeretetet és hirdeti a megértést. Világító torony volt, mely erőt adott a nehéz sorscsapásoktól meglátogatott magyar népnek.

Ostromlott vár volt, melyet védtünk hitünknek és fajunknak minden szeretetével, szívünknek minden tiszta dobbanásával s az alapítók iránt érzett végtelen hálának megszentelt kötelességével.

De a külső körülmények mindennél erősebbek voltak.

Az ércakas lekerül magas tornyának égbe nyuló ormáról s nemes díszü oratoriumában nem zendül fel többé az orgona hangján: „Erős várunk nekünk az Isten”.

Óriási ravatalnál állunk, melynek keservesen siratott halottja a nagy magyar tragédiának e késői áldozata.

Fájó sóhajtás kél Kún Kocsárd sziklasirjából, mely végig repül a Maros völgyén s visszhangra talál minden magyar szívben.

Hangtalan sirással hajtjuk meg fejünket, mert gyengébbek vagyunk, s megtört szívvel imádkozunk e nagy ravatalánál, hogy elveszett hitünket, megroppant reményünket újra megtaláljuk.

Temetünk s magunkat siratjuk, fájó keserves zokogással.

Csodát várunk s lelket marcangoló reménytelenséggel tudjuk:

„Sic fata volunt...”

—b—

— Gyomorhajos? Ne igyon keserűvizet, ellenben menjen el a szeptember 2-iki mulatságra és — meggyógyul.

Szeptember.

Még nyílnak a nyár virágai, szépséges kelyhükből még ömlik az illat, még bódít a tubarózsa élettelen virága, de már bimbóba szökkent az ősnek, a szomoruságnak, az elmulásnak virága: a fehér őszi rózsa. Delelőjén a nap még árnyékba kergeti az embert, de alkonyatkor a tarlókról csendes surranással hűvös szellők kelnek már titkos éjjeli utra. A fák sötétzöld lombjait már sárguló levelek tarkítják s mintha fájna a társaitól való elválás, lassu keringéssel száll a földre egy-egy hnló levél.

Ilyenkor néha már megüli a tájat az ős melankólikus csendje s mikor fent a levegőben, a végtelenség azurkék tengerében hangtalan repüléssel karcsu fecskefiak hosszú utra készülnek, lent a földön kicsiny emberpalánták ujjal mutogatnak már az iskola felé, melynek nyitott ablakán keresztül a nyáron lerakodott porfelhőt kergeti ki az öreg pedellus, hogy tiszta ruhába öltöztetett komoly termék fogadhassák az élet nehéz útjára először lépő, riadtszemű kicsiny emberkéket.

Íródott ez irás azoknak, kik a nyár szépségeitől bucsuzó szeptember havában megteszik az első lépést az Élet felé. Kiknek könnytől fátyolos, bámész gyermek szemében először csillan meg a tudás vagyanak fénye, kik megtéve az első lépést az iskola küszöbén keresztül, megindulnak a misztikus élet felé, melynek öléből kincseket fognak kibányászni s verejtékes munkájuk során sok-sok keserű könnyet hullatni.

Íródott ez irás a szülőknek, kik a szépnek és jónak remegő reménységét viszik kézenfogva bátorító szóval az Élet elé. Szülőknek, kik a maguk életében csalódva, a maguk életének fájdalomban fogant folytatását viszik titkos jó reménységgel a nagy Titok felé. Szülőknek, kiknek az életharcban megkérgesedett szívét apró emlékek remegtetik meg az ismerős nagy hársfa alatt az iskola udvarán, melynek régi meséket sutogó öreg lombjai alatt, gyémánt csillogással emlékek kelnek életre s be nem teljesedett vágyak markolják össze a sziveket.

Övéké ez irás, kik a fecskefiakkal először kelnek szárnyra s azoké, kik az öreg hársfák alatt a boldogság könyccseppjén keresztül megtalálják saját maguk életének folytatását.

Az övéké szeptember minden boldogsága, a szeptemberé, mely még virágot hint az őt megtalálók elé, mely szépségesen ragyog azoknak, kik benne ágyazott hittel és reménnyel indulnak az Élet elé.

Áldottak, kik szeptember havában utra kelnek s kiket utra bocsátanak.

—b—

A trianoni árvák meséje.

Nem tudtak egymásról jó sokáig s ma is csak a Maros partiak vannak abban a helyzetben, hogy tudják azt, hogy a nagy Szajna parti metropolis környékén van egy szép park közepében egy omladozó kicsi kastély, melyet valamelyik király építtetett szeszélyes kedvesének. Puha, meleg fészek volt, hol a szerelem lakott s ahol bizonyára sok udvari pletyka és intrika született.

De teltek az idők, mely sem a királyokat, sem a kedveseket nem kimélte. Csend borult a kastélyra, a nagy zöld zsalukátérek még a napfényt sem bocsátották be, a selyem tapétás, tükrös, fényes termekbe. A kastély a világháborút is átaludta, csak néha remegett meg, mikor a kövér Berták süvöltő gránátai Párist keresték. Egy napon aztán nagy takarítást rendeztek benne. A butorokról lekerült a védő huzat, a gobleneket felfrissítették s a megfakult nagy aranyrámás tükrök egy csomó komoly ábrázatu fekete ruhás férfi képét verték vissza, a szinompás rokokó kép helyett melyhez eddig szokva voltak. Itt aztán szóba kerültek a Maros partiak. Ugy bántak velük, mint a hirtelen árvaságra jutott szegény kicsi gyermekekkel szokás. Igérték nekik. Sokat. Mindenekelőtt a lélekről gondoskodtak. Szabad a jó Istenkél továbbra is szeretni s neki hálát adni az árvaságért. Szabad olyan nyelven beszélni ahogy a kicsi árvát anyja tanította, szabad megtartani mindazt, amit a jó Édesanya életében gyűjtött, szóval mindent megígérték a szegény kicsi árvának, mint ahogy szokás az anyja koporsójára meg nem szünő zokogással ráboruló szegény kicsi árva gyermeket vigasztalni, részvétet mutató néniknek és bácsiknak. De persze ki törődik sokat és sokáig egy árva gyermekkel. Meg volt a nagy temetés, a nénikék és bácsikák, mint akik dolgukat jól végezték szétszóródtak a temetés után.

A szülői házban, ebben a szép kedves otthonban morcos idegenek kezdtek rendezkedni. Ezen aztán kezdetben sokat sirt a

szegény kicsi árva. Ha valamijéhez hozzá nyultak sirt is, jajgatott, nem akarta engedni. Ekkor kikapott. Csunyán és kimélettlenül. Néha bizony 25-ször is megütötték a bottal. Ez nagyon fáj a szegény kicsi árvának, mert Szülei életében ez nem történt meg vele. De az idő telik. Lassanként megtanulta, hogy nem szabad sirnia. S aztán nem is sirt többé. Akkor sem, mikor elvették megmaradt földjét, mikor a szép kertjét másoknak adták s azok, a szép virágos gyeplő helyébe, csunya házakat építettek. Nem sirt többé, pedig sokat zaklatták még. Adóval, bélyeges papirossal, most itt kellett fizetni, most ennek adni ajándékot, úgy, hogy egy szép napon a szegény árva azt vette észre, hogy senki sem-mije sincs többé.

De az árvák rendszerint jó gyerekek szoktak lenni. Dolgozott, verejtékezett s úgy örvendett, hogy a sok árvának meghagyták az iskoláit, ahol oly szép és nemes dolgot lehetett tanulni. Mert az volt egyedüli vigasza, hogy tanulni fog sokat, szorgalmasan, hogy sokat tudjon, hogy jobb legyen mint más. De persze a szegény árvát az ág is huzza s így történt, hogy lassanként elvették iskoláit is tőle. O nem erőszakkal. Az idegen bácsik tudták, hogy mit tesznek. Ők ismerték azt a szép közmondást, hogy az ígért szent szó, már pedig a kicsi árvának Édesanyja temetésén nagy bácsik megígérték, hogy semmijét sem bántják. De elvették ravaszsággal. Egyszerűen azt mondták, hogy például az egyik iskolában sok a piszok, be kell tehát zárni. S bezárták. Pedig az iskola 300 évig soha nem volt piszkos, de most annak találták. Aztán nem voltak meglegedve egyik másik tanító bácsival, aztán kitalálták, hogy a lépcsők, melyek nincsenek márványból, egészségtelenek s ki tudja még mind elsorolni, hogy miféle szörnyű hibákat találtak, melyek miatt úgy mondták, hogy kényszerülve vannak elvenni a szegény árvák iskoláit.

Miután ezekkel egy Anghelescu nevű bácsi végzett, aki pedig nem is értett az iskolához, mert orvos volt, de ahhoz sem értett csak a petróleumhoz, mely ugyan büdös és piszkos pecsétet hagy, de sok, nagyon sok pénzt hozott a miniszter bácsinak, akkor egyszerre azt vette észre az árva, hogy neki nem szabad azon a nyelven beszélni, ahogyan Édesanyja tanította. Sem hivatalokba, sem a vasúton sőt legujabban ha akart valamit a többi árvával tudatni, még plakátokon sem. Hogy ezt miért nem szabad s hogy melyik törvény tiltja, ugyan nem mondták meg neki, de bizonyára azért, mert az anyanyelvén nagy disznóságokat lehet kifejezni, már pedig egy olyan erkölcsös államban, mint amilyenben most lakik, ez meg nem engedhető.

Tíz év telt el már azóta, hogy a szegény kicsi árvaságra jutott. Tíz év alatt bizony ahelyett, hogy szépen fejlődött volna, mint más gyermekek szoktak, összeroskadt, megvénült, a sulyos terheket vállá már alig bírja s nincs senkije ki vigasztalja, nincs senki, ki felemelje, sokszor bizony még a saját fajtája is rug egyet rajta.

Csak a lelke él még és lett erősebb a szegény árvának. Édesanyjától azt tanulta, „légy jó mind halálig“. Szívében érzi a tisztaságot üde vérében csörgedezni érzi gloriás idők halhatatlanságát, lelkében kiolthatatlan lánggal ég a tudományszomj. Megtanult hangtalan sirással szenvedni, tűrni s hajthatatlan lélekkel remélni.

A trianoni árváknak ez a rövid meséje.

—beta—

Földrengés Szászvároson

mostanában nem volt, de vasárnap, szeptember 2-án a kis-kollégium kertben egész hétfő reggelig rengeni fog a föld. Felvonul ugyanis a Kaszinó nehéz és könnyű sulyu válogatott csapata a football pályára, gladiátor-ként felvértezve, ajkukon egy indulóval. Rengeni fog a föld, rengeni a levegő a kacagástól. Utánuk felvonul a sportamazonok szivdobogató csapata, mint ellenfél. (Fogadásokra bookmacker a helyszínen.)

Sziverősítőket az izgalmak ellensúlyozására csak úgy ont a sok sátor. Más porondon már készülnek a hölgyek bicikli versenyére. (A távra maradó szájukba sült galamb repül.) A szabad színpadon mindenki sziporkázhat. (Tűzoltóság kéznél.)

A táncversenynek vonaglási, riszálási és pörgési szépségei felvillanyozzák az idősebb vendégeket is — és mivel a parketta anyaföldhöz hasonlóan, szilárdan van alátámasztva, teljes lelki nyugalommal benevezhetnek a csárdás tyotyogási és sodorintási versenyébe az idősebb párok is.

A kert hátsó részében kedves holdvilág, közkívánatra sötétség. És ha még mindig mozog a föld, végül is csak megáll és gyönyörködik abban a tűzijátékban, amit éjfélkor Bede Sándor tüzimester rendez. Mindazoknak, akik szeretik, ha velük forog a föld, kínálkozik a „Becsali csárda“, ahol kicsali mosollyal nyújtanak pompás italt. Beléptidij itt sincs, csak borra való legyen.

Hát még a boxverseny, tűzijáték, a híres nőimitátor fellépte. De jaj, már üti a rendezőség a hátamat, nehogy a többi meglepetést eláruljam!

A mult számunkban

közölt „Nyílt levél T. Vulpe polgármester urhoz“ című cikkünk beígért folytatását — munkatársunk váratlanul közbejött másirányú halaszthatatlan elfoglaltsága miatt — csak jövő számunkban hozhatjuk. E cikkel kapcsolatos bárhonnán jövő és bármily irányú hozzászólásnak — éppen városunk fejlődésének érdekében — a legnagyobb készséggel helyet biztosítunk.

HIREK.

Állatkinzás.

A parasztnak, az ő egészséges észjárásával soha eszébe sem jutna a kutyanak, vagy lovának farkát levágni, mert ő igaz, egyszerűen gondolkodik, de mégis tudja, hogy az illető állatnak mulhatatlanul szüksége van, a farkára többek között azért is, hogy a legyeket ellegyezze. Ez természetesnek tűnik fel. Vannak ellenben lovas gazdák, akik rendkívül büszkék öltükre, és urlovasoknak képzelik magukat akkor, ha a lovuk farkát lenyirják tövig. Amíg az a nagyzási hóbotban szenvedő urlovas a tetvét, vagy balhaját ami csipi, egyszerűen odanyulással megtudja fogni, vagy elhessegetni, addig az a megcsonkított szegény ló se legelni, se enni, se huzni, se semmi munkát tisztességesen elvégezni nem tud, úgy elkinozza a legyek csipése; szegény állat csonka farkával egész nap citerázik a levegőben, ugrik, bokkol, hogy a kinzó, csipő legyektől megmenekedjék.

Egy ló nem urlovas, hogy oda tudjon nyulni ahol csipik, egy ló nem tud patájával oda rugni, ahol leginkább molesztálják a legyek, szóval nem tudja magát hatba rugni, mint azt az akrobata urlovas

például tudná, ha történelesen „háj la rip“ táncot járna. Te urlovas, ha már úgy feszengeted golyvát és lovadat okvetlen bubifrizurára nyírod, legalább kend be lovad azon részét, melyet kiirni nem ildomos, valami olyan olajjal, (gyógyszertárakban kapható) ami megkíméli a megkinzott állatot a legyek marásától. Mit szólnál hozzá, ha hátrakötött kezekkel oda ültetnének a kispiacra a dinyék közé, ahol a darazsak pont az orrod hegyére szállnának, bokkolnál te is mint a lovad és ordítanál mintha megkerültél volna.

Térj eszedre tehát te lótulajdonos és ne majmold az állatkinzó majmokat.

ERGAST,

a helybeli állatvédő egyesület egyetlen tagja.

— A Kún-kollegium új épületének eladásával kapcsolatban a materiális kérdésen kívül igen fontos jelentőségű az az engedmény, mely egy országos fiúárvaház és internátus megnyitását teszi lehetővé, a régi kollegium épületében. Az árvaház megszervezésére s az internátus megnyitására most folynak a költségvetési tárgyalások, melyek befejezésével megindul a régi épület renoválása és a fenti intézménynek berendezése. Az új gimnáziumi épület teljes ingó berendezésének az átköltöztetése a jövő héten veszi kezdetét. A diszterem szószéke egyelőre a régi konviktusba lesz átköltöztetve, hol a templom renoválási munkáinak befejezéséig az Isten tiszteletek tartását a ref. püspök ur elrendelte. A Kún-szobrok az alapítók által tulajdonképpen épített régi gimnázium udvarán lesznek felállítva. Az új épület eladásának fájdalmas ténye által meg van adva a lehetőség tehát, hogy bár csak a régi épületben és tornacsarnokban, de megindul egy új, pezsgő élet, mely legalább részben mégis csak kárpótolni fogja a város magyarságát az új épület elvesztéséért. A Kún grófok szelleme tovább fog élni a régi épület új lakóiban ugyanazon hittel és szeretettel, mint ahogyan eddig is élt az új, nagy, diszes palotában.

— Halálozás. Widmann Károlyné szül. Müller Johanna életének 67-ik évében rövid szenvedés után meghalt. Temetése augusztus 25-én ment végbe nagy részvét mellett.

— Beírások. A ref. Kún-kollegium elemi iskolájában a beírások az 1928—29-ik tanévre szeptember hó 1—5. napjain, naponként d. e. 9—11, d. u. 3—5 óráig lesznek. Később jelentkezők csak engedélyvel irhatók be. Az I-ső osztályba születési és oltási bizonyítvány, a többi osztályokba megelőző évi értesítőjük alapján vétetnek föl a jelentkezők. A más iskolából jövők előző évi bizonyítványukat, születés- és újraoltási bizonyítványt hozzanak magukkal. Beírásnál szülő, gyám vagy megbízott jelenléte szükséges. Nem református, de magyar anyanyelvű tanulókat is fölvehetünk. A tanítás szeptember 15-én reggel 8 órakor kezdődik. Iskolai díjak: Beírási díj 10 leu, nyugdíjilleték 20 leu, iskolai díj 170 leu. Az igazgatóság.

— Hizókurának legjobb a sörszanatórium, kezelés szeptember 2-ikán a kis-kollégium kertben.

— Kettéosztották a dévai Kereskedelmi és Iparkamarát. A dévai Kereskedelmi és Iparkamarának a hatásköre eddig Hunyad- és Alsófehérvármegyékre terjedt ki. Néhány hónappal ezelőtt az alsófehérvármegyei kereskedők körében mozgalom indult meg az iránt, hogy Gyulafehérváron is kamara létesüljön. Az alsófehérvármegyeiek eme megmozdulását siker koronázta és ma már folyamatban van a gyulafehérvári Kereskedelmi és Iparkamara szervezése. Ez pedig nem jelent kevesebbet,

mint azt, hogy a dévai kamara jövedelme 50 százalékkal fog csökkenni. Nem akarjuk ez alkalommal feszegetni, hogy mi is készítette az alsófehérmegyeieket elszakadásra, csupán annyit jegyzünk meg, hogy értesülésünk szerint Dr. Fülöp kamarai kormánybiztos erélyes intervenciójára a napokban a dévai kamaránál is jelentős személyi változások lesznek. Talán ha ez előbb történik meg, úgy a gyulafehérváriaknak eszükbe se jutott volna az önálló kamara gondolata, de mi mégis azt mondjuk a kormánybiztos intézkedésére, — melyet fenntartással közlünk, — hogy jobb későn, mint soha.

— **Előléptetés és kitüntetés.** David Danna rendőrségi őrsvezetőt többrendbeli kiváló szolgálatainak elismerésül — feljebbvalóinak előterjesztésére — rendőrőrmesterré léptették elő s ugyanőt a „Barbației și credințe“ III. o. érdemkeresztjével tüntette ki a régensnács.

— **Asszonyom, Ön elhizik!** — mert nem táncol. Próbálja meg szeptember 2-án.

— **Megszigorítják az italmérési engedélyek kiadását és felülvizsgálják az érvényben levő engedélyeket.** Mint értesülünk, a kormánynak az a rendelkezése, mely szerint az összes italmérési engedélyek legyennek felülvizsgálva, csak azt a célt szolgálja, hogy a szeszes italok fogyasztása általában meg legyen szorítva. Éppen ezért a már meglévő italmérési engedélyek számát is egy direkt erre a célra készített tervezet alapján csökkenteni fogják. A kormány ezt a csökkentést az 1888. és 1890-es években megszavazott törvény módosításával kívánja elérni. Mint tudvalevő, a pénzügyigazgatóságok közegei felülvizsgálataik alkalmával megállapították, hogy igen sok esetben az italmérési engedélyeket albrétbe adták ki, sok esetben pedig ugynevezett „második személynek“ jogtalanul ruházták át. Az említett törvényre való hivatkozással mindezen engedélyeket meg lehet semmisíteni. Kivételt képeznek természetesen azok az esetek, amikor törvényes utódokról és örökösökről van szó. Tekintetbe jön még az is, hogy számos engedély helységhez van kötve és a helység cserélése a hatóság jóváhagyásától függ.

— **Panasz a közönség köréből.** Tropikus erővel süt a nap. A piacon nincs árnyék, a sétateren nagy a por s a holdvilág méla fénye lopva párok siluettjét árulja el, kik a melegtől vagy a szerelemtől gyötörve versenyt fuvaláznak a megszaporodott tücskökkel s elfoglalva tartják órák hosszát a padokat. Elviselhetetlen lett tehát a város, — hova pedig zálogba csapott butonok árán azért jött külföldről egy szép asszony, hogy csendes füzesek alján hús patak vizében frissüljön. S a kies patak vizét 40 fokos hőségben elvették, nem tudni miért. Ugy lődörög most izzadságában fürödve a város lakossága, mint a patak szárazon maradt haltársadalma. Nem lett volna okosabb dolog még egy kicsit várni a patak medrének állítólagos tisztogatásával? Nemcsak a fürdőzőkért, de — Isten őrizz, — a vörös kakasért, melynek rikkoltását csak vízzel lehet elcsitítani. Honnan vesz akkor tüzet derék tüzoltóságunk s a víz hiánya miatt kit lehet majd felelősségre vonni? Egy aggódó polgár.

— **A beiratások a helybeli tanonc-iskolába** f. hó 1-től kezdődnek. Beiratási díj 100 leu. A rendes tanítás f. hó 6-án kezdődik. Az iskolatanács a különböző adományokból egy alapítványt létesített az építendő tanonc-otthon javára. Az alapítvány összege 50.000 leu. A tanonc-iskola új igazgatójául I. Albu liceumi titkárt választották meg.

Cinema „Astra“ mozgószínház

Szombaton, szeptember 1-én

este pont 9 órakor,

vasárnap, szeptember 2-án

délután 5 és este 9 órakor

hozzuk az igen szép és érdekes, minden nagy városban a legnagyobb sikerrel előadott 7 nagy felvonásos filmet:

**Oh te legénykori (diák) élet.
Viața (student.) de altădată.
O alte Burschenherrlichkeit.**

Főszereplők:

Walter Slezák, Ida Würsh, Hans Märendorf és Eugen Klöpfel.

Siessen mindenki idejekorán jegyet váltani és helyét elfoglalni, mert — tekintettel a darab hosszúságára, — az előadást pontosan kezdjük.

Helyárak:

Páholy ülés 35, I. hely 30, II. hely 25, III. hely 15 lei.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérjük.

— **Tizezer leut lehet falusi postákra küldeni.** A postai vezérigazgatóság legújabb rendeletével az erdélyi és bánági közönségnek, különösen a falusi lakosságnak régi panaszát teljesítette. Eddig ugyanis az a rendszer állott fenn, hogy olyan helyekre, ahol csak postamesterek működnek, kétezer leunál nagyobb pénzüsszeget postautalványon küldeni nem lehetett. Mint Bukarestből jelentik, a vezérigazgatóság ezt az intézkedést módosította és a mai naptól kezdődőleg a falusi postákra tizezer leuig lehet pénzt feladni és ugyanannyit onnan elküldeni. Ugyanekkor elrendelte a postavezérigazgatóság azt is, hogy ezekhez a postahivatalokhoz tíz kilogramig lehet csomagokat is küldeni.

— **Modern tánciskola megnyitás.** — Kiss Ádám helybeli jóhírnevű tánctanár — a Szépművészeti miniszterium által engedélyezett táncintézet — folyó év szeptember 4-én kedden kezdi meg modern tánciskoláját a Magyar Kaszinó nagytermében, ahol a rendes táncokon kívül tanítani fogja az idei szezon legújabb táncujdonságait. Különórák bármikor eszközölhetők. Beiratkozni lehet este a tánciskolában, vagy a tánctanár lakásán Titu Maiorescu (Nagytimár-u.) 3 sz. alatt.

— **Meghosszabbítja az életét,** ha kicagja magát szeptember 2-án.

— **Közgazdasági értesítés.** Gabonapiac. Buza: Ugy a gazdák, valamint cséplőgéptulajdonosoktól piacra nagy mennyiségben kerül. Kinálat nagy. Árak: I-ma buza vagonba rakva 740—750 leu mm.-ként, kisebb tételekben 7—720 leu. — Tengeri: Gazdák kezén még elég nagy készletek vannak. Ára volt 205—210 leu nagy vékája. — Árpa: 100 leu litervékája. — Krumpli: 50 leu litervékája. Zab: 55—60 leu litervékája.

— **Régi római várat sejtenek Déva mellett.** A mesebeli kincset találó paraszt esete ismétlődött meg a napokban a Déva melletti Herepe község egyik gazdálkodójával. A herepei gazdálkodó ugyanis a földjén dolgozott, amikor a kapája alá egy emberfej nagyságú különös kő került, amelyen különös jelek vannak és bejött vele a városba tanácsot kérni. Elmondta, hogy a földjén több helyen kong a föld, ami azt sejteti, hogy nagyobb földalatti üregek vannak a földjén. A talált kőről a dévai muzeumigazgató azt állapította meg, hogy az római lelet s valószínűleg a gazdálkodó földje alatt egy régi római vár hever eltemetve, amely még kiása-

tásra vár. A muzeumigazgató mindenféle mezei munkát betiltott a gazdálkodó földjén addig, amíg az ásások lefolynak.

— **Megyei hírek mogyoróhéjban.** Alsótelek község erdejét felgyújtották. A tűz mintegy 15 holdon circa 25000 leu kárt okozott. — Doboka községben egy másfél éves gyermek játék közben a kutba esett. A szülők ellen, akik a szerencsétlenség alkalmával nem voltak otthon, a vizsgálat megindult. — Tekerópatak községben a „Baia Acra Rt.“ villanyvezetékét a villám felgyújtotta. A kár több mint másfélmillió. — Pojana községben Crisan Miklós gazda istállója égett le, abban egy ökör, két disznó és különféle szerszámok. A kár meghaladja az 50000 leut. — Kalán mellett a CFR. egyik épülete leégett. A kár több mint kétszáz ezer leu. — Pujon betörték a „Hangya“ szövetkezet üzletébe és onnan mintegy 40000 leu értékű árut vittek el. — Mojotka György alsóbarbatiényi 51 éves gazdálkodót egy hirtelen vihar egyik villáma agyonsújtotta. Azonnal szénné égett. — Tyei községben egy cséplőgép a motorjától meggyulladt s az egész gép elégett. A tűz átterjedt még két kazal buzára is úgy, hogy az is elégett. A kár 200.000 leuen felül van. — Roskány községben egy égő kalangyaszénától az erdő tüzet fogott, de idejében lokalizálták.

Sport.

C. S. Orăștie — Unirea comb. 2:0 (0:0).

(A mult számból — helyszüke miatt — kimaradt tudósítást pótlólag közöljük.)

Mult hó 19-én nagy sportmulatságot rendezett a helybeli Sportklub igen szép sikerrel.

Délután 5 órakor kezdődött a football mérkőzés amelyet rekord közönség élvezett végig nagy izgalmak közepette. Mindkét fél szép játékot produkált, de főleg a C. S. O. mutatott be szép iskola játékot. Az Unirea csapatán meglátszott, hogy nem várt erős ellenféllel kerülve össze, fölényeskedését ugyancsak kemény játékkal kellett fölcserélje. A mérkőzés első félidőjében a C. S. O. állandó fölényben volt, de egy pár korner és szabadrugáson kívül más eredményt nem tudtak elérni. (0:0).

A második félidőben már erősebb tempóban folyik a játék, heves támadások voltak és egy-két lefutást is végeztek de eredménytelenül. A 28-ik percben a balszélső beadása folytán a jobbösszekötő egy jól irányzott lövéssel a hálóba juttattja a labdát.

Ezekután Unirea kap erőre és veszélyezteteti a C. S. O. kapuját, de a kapus bravurral véd minden labdát. A 30-ik percben még gol akad Unirea hálójába s ezzel az eredményt is beállították 2:0 a C. S. O. javára. Jól bíráskodott Szöllösy J.

A mérkőzés után kezdődtek az athlétikai versenyek: 100, 400 és 800 m. síkfutás, 4X100 m. staféta. Versenyzőink rekordot nem állíthattak föl, de kevés trainingükhöz képest jó időt értek el. A győztes futóknak jutalmat osztottak ki. A győztes csapat is jutalomba részesült, (Ama misztikus 20.000 volt a jutalom. Szedő gyerek.) amelyet dr. Victor Popu elnök adott át a csapat kapitánynak. A komoly munkát reggelig tartó tánc követte — mikor is nem egy lelkes sport barátunknak sikerült rekordot állítani. am.

Berlini mozaik 1928-ban.

Berlinből mostanában sokat irnak, mert egész Európát foglalkoztatja a német birodalom amerikai tempóban fejlődő fővárosa. Tiz

esztendő mulott el az elveszett háboru után s itt is átértéklődött minden, ami a múlté, a császárfővárosé volt. Az Unter den Linden-en a forgalom megtízszereződött és a „Kaiser“ áhitat sem látszik meg a legutóbbi választások 10 milliónyi szocialista szavazatán. Berlin a szorgalmas, dolgozó németiségnek reprezentabilis centruma.

*

Sokan nem szeretik a németeket. A mai német munka ritmusában már sokan a jövő falankszter-rendszerének uvertürjét vélik hallani és nem is ok nélkül. A morózus komolyság, tultengő öntudat és higgadság izgatja a jelenlegi latin temperamentummal rendelkező európai hegemonikus népeket és a más világszemléletű francia és olasz előtt örökre érthetetlen lesz a német psziche. A németiségben az ősi germán istenek dühe nyilatkozik, de ma a világ ipari hegemoniájáért folyik a harc és érzik, sőt éreztetik mindenkivel, aki közjüket meg, hogy ennek meg kell lenni és hiába Versailles és Elzász — szerintük — Deutschland über alles! Berlinben az emberek nagyon csendesek, nagyon dolgozók és rohanásukban is van valami „gediegen“ tempó. Pedig micsoda lüktetése van az életnek. Tizezernyi autó, az utkeresztezédekénél a villany-rendőr, az utcák csodatiszták s az autók tükkőfényesre sikolják az aszfaltot. S lenn a föld alatt a folyton épülő és nagyobbodó U.-Bahn, a föld felett a felső vasut rohan nagy gyorsasággal. És nincs benne semmi a bécsi, sem a pesti bulvárok egyéni bájaiból és kedélyéből, sem a bukaresti Calea Victoriei hangos zürzavarából. Itt minden kinosan pedáns, pontos és tiszta. Imponáló, mint egy vaskolosszus, mint egy nagy gyár, de szívélyesség, kedély, udvariasság: az poroszos itt véges-végig.

*

Annyi kutya talán Sztambulban sincs, mint Berlinben. Csak itt nem csatangolnak, hanem jól ápolt ölebek. Nagy a kutyakultusz, alig jár ember kutya nélkül. Minden városi vasuti szerelvénybe van legalább egy kocsi, direkt kutyákkal utazóknak. Kutya mindenütt és mindenkivel. Talán szimbolum: a kutyákkal jobban bánnak, mint az emberekkel...

*

De ha izlésük nincs is és a kutyákat szeretik, viszont a főztjük ehetetlen. Minden olajjal és minden szósszal, kenyér és víz nélkül. A berlini nem eszik kenyeret és nem iszik vizet. Talán ez vérség dolga, de ha a cukrázda-kávéházba vizet kértem, vagy a vendéglőbe kenyeret, úgy néztek rám a pincérek mintha roston sült cserebogorat kértem volna kínai módra. Enni nem tudnak, de 100—150 leut egy adag husért számítani, az igen! Egy valamire való ebéd 6 marka, azaz átszámítva 240 leu.

*

„Zeughaus“-ban is jártam. Ez a hadimúzeum, szemben a volt császári palotával. A bejáratnál Richthofen kapitány legendás repülőgépe és tengernyi tömeg. Apák sétálnak 10—12 éves fiaikkal (háboru után születtek) és oly komolyan, lelkesen és hozzáértéssel magyarázzák a nagy hadiágyuk és fegyverek kezelését és rendeltetését, hogy hideg fut át az ember hátán. A háboruban résztvevő generáció nem felejtett és viszi át emléket, gyűlöletét fiaiba. Munka, szorgalom, kitartás, pontosság hétköznapjai után, a pihenés vásárnapja — mikor a gyűlöletet is ápolni lehet...

*

A kommunista Potemkin-filmet láttam a Tauertzin-palais-ban. A kicenzurázott rész is

benne volt. És a moziközönsége tombolva ünnepelte a lázadó matrózokat. Hiába — vannak kommunisták és hogy még több az elkeseredett ember, az nem tagadható és meg is nyilvánul akkor és ott, ahol lehet. A nemzeti érzelmű közönség fityült viszont, de nagyon halkán és bizonytalanul. De mikor Köhl kapitány jelent meg a Bremen-nel a vászonon, akkor a közönség felállva tapsolt — a moziban és megérkezésükkor a repülőtéren százezernyi ember ünnepelte bennük — a német géniust. Mert hazát becsülni és szeretni — talán legjobban a németek tudnak ezen a földtekén.

*

De hogy a Zoologischer Garten oroszlan-kekrece előtt miért ül egy szerelmes pár és fogja egymás kezét — ez tipikusan német volt, odaszerttem volna szólni nekik — talán a majomketrec előtt stilszerűbb. Láttam, hogy az oroszlan is nagymérgesen sétált ketrecében fel s alá.

*

Potsdam kastélyaiban és „csodás virányain“ kiránduló spiess-ek fotografálják magukat és „Sans-soucci“ előtt panyókára vetett gummiköppennyel fotografáltatja magát a vermutlich szabó foglalkozású polgártárs becses családjával. Hej, II. Vilhelm, hogy égfelé srófolná bajszát, ha látná, hogy népe miként özönli el — exkluzív palotája minden lépcsőjét. Szép a népuralom, de sokszor nem eléggé esztétikus.

*

Berlin 1928-ban. Mégis az amerikai tempóban fejlődő német metropólis. Egy nagy népnek központja, hol minden centrifugális erő középpontjaként összpontosul. Gépország gépváros, gépemberek. Imponáló a szorgalmuk, alkotni vágyásuk és tudásuk, valahogy úgy érzem ezek az emberek az emberiség hangyabójában a gyűjtő és dolgozó hangyák szerepét vállalták. A herék; azok a világ többi (leginkább keleti) részét lakják, de azok is a dolgozó hangyák szorgalmából élnek — vagy élőködnek... Katonafegyelem; egy száll katoná nélkül. Itt csak a pontosságot, dríllt kell organizálni — és meg van a hadsereg Ennyi önfegyelem után — nem csoda az a militáns szellem, mely vérbeborította a világot.

Minden látható és minden kapható — nagy Berlinben, tiz esztendővel a világégés után, minden, minden — de napsugárért máshova kell menni!

Leitner Zoltán.

Cenzurat de: V. Ivășcoiu, secretar de plasă.

Kitünő és jóminőségű kenyér- és tészta-liszt a legolcsóbb napi áron **F. Ábrahám** cégnél kapható. 17 4—4

Őszi és téli DIVATLAPOK kaphatók a Szászvárosi Könyvnyomda Rt. könyv- és papirkereskedésében.

Vonatok érkezése és indulása.

Tövis felől érkezik:	Piski felé indul:
243 sz. Személyvonat	129 133 órákor
239 " " "	812 816 " "
241 " " "	1751 1754 " "
21 " Gyors " "	945 946 " "
5 " Express " "	209 210 " "

Piski felől érkezik:	Tövis felé indul:
244 sz. Személyvonat	348 350 órákor
240 " " "	1102 1106 " "
242 " " "	1937 1940 " "
6 " Express " "	439 440 " "
22 " Gyors " "	2108 2110 " "

Munkásvonatok.

Piski felől érkezik:	Alkenyérig indul:
Munkásvonat	501 502 órákor
" " "	1720 1721 " "

Alkenyérrel érkezik:	Piskiig indul:
Munkásvonat	610 611 órákor
" " "	1901 1902 " "

Autóbuszok 25 perccel vonatérkezés előtt indulnak az összes vonatokhoz, a munkásvonatok kivételével.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **kocsifényező** és

kárpitos műhelyemet

a Jüttner-féle házban (Strada Mihai Viteazul Nr. 49.) megnyitottam. — Elvállalok matrac, szőnyeg, rolló stb. készíttést valamint autó- és kocsipárnázást és fényezést. — A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradok kiváló tisztelettel

György János

kárpitos- és fényező - mester.

21 2-3

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csakis a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!